

PLAGUES

La lluita contra la mosca negra obté els millors nivells d'eficiència en 16 anys

Es redueix dràsticament la quantitat de larves detectades abans dels tractaments, que per primer cop van començar al febrer durant dos anys consecutius i han passat de cinc anuals a set. També ha baixat un 32,7% el nombre d'assistències per picades a l'atenció primària.

Tortosa Òscar Meseguer

Després de 16 anys de complicada relació amb la mosca negra, un dels fuets de pàgesos, veïns dels nuclis més propers al riu i turisme a les Terres de l'Ebre, sembla que el Consorci de Polítiques Ambientals de les Terres de l'Ebre (Copate), l'organisme que s'encarrega dels tractaments contra la plaga, li té posat el peu al coll. Esta setmana s'ha efectuat al riu el sisè tractament de l'any. En els dos últims anys s'ha aconseguit començar els tractaments amb larvicida a ple hivern, a principis de febrer a tot estirar, i això, que minimitza ja de bon començament la primera població d'adults de mosca negra i en limita la posterior reproducció, i l'increment del nombre de tractaments anuals - l'any passat es va passar de cinc a sis i enguany n'hi ha previstos set -, ha suposat un punt d'inflexió positiu i ha reduït les molèsties causades pel simúlid, de picada dolorosa.

Hi ha molts menys adults i, per tant, piquen menys. I hi ha menys adults perquè hi ha menys larves. Segons quantifica el director tècnic de l'àrea de salut de Copate, Raül Escosa; en les prospeccions prèvies - el dia abans - als tractaments amb helicòpter s'estan detectant actualment desenes de larves per quilo de macròfit -les plantes aquàtiques on posa els ous la mosca-, quan fa uns anys eren centenars i a l'inici de l'expansió de la plaga, eren milers. **"Ho registrem com a incomptables de tantes que n'hi havia"**, recorda Escosa, que valora el fet que ara estan començant els tractaments en el moment idoni, superant els concidionants administratius i financers que han llastat bona part de la lluita contra el simúlid. **"Ara podem comprar producte [larvicida BTI] per a poder atacar al gener o febrer i ens està donant bons resultats"**, constata.

També corroboren la tendència favorable les dades del Departament de Salut sobre atencions per picades als centres d'atenció primària del territori, ja que en ocasions la mossegada provoca reaccions inflamatores

Un helicòpter abocant larvicida BTI al riu en una imatge d'arxiu.

ANY	ASSISTÈNCIES PER PICADES DE MOSCA NEGRA I INSECTES NO VERINOSOS A L'ATENCIÓ PRIMÀRIA
2006	3.555
2010	4.582
2014	4.013
2018	3.510
2019	3.372
2020	2.361
2021	720 picades ateses fins ara

Font: Departament de Salut

que porten els afectats fins al CAP. Les dades, facilitades pel CatSalut, s'han de llegir en la seua justa mesura, perquè inclouen també picades d'altres insectes no verinosos, però sí que resulten il·lustratives: el 2018 es van atendre 3.510 picades en tot l'any; l'any 2019, 3.372 i el 2020, un total de 2.361. S'ha de tenir en compte, però, que l'any passat va esclatar la pandèmia pel coronavirus i això també hauria contribuït a reduir el nombre d'atencions. Enguany, encara amb restriccions en les afeccions no covid, s'han atès 720 picades fins ara. És a dir, del ritme actual s'inferix una reducció encara més dràstica. Fa una dècada, es van superar l'any 2010 les 4.500 assistències per picades a les Terres de l'Ebre. Va ser el punt àlgid.

És el millor moment en 16 anys. Només l'any 2012 es va aconseguir començar els tractaments a principis d'any, i també es van notar els efectes. També ha contribuït a la millora una certa flexibilitat de la CHE per a propiciar els cabals idonis per a abocar el producte larvicida al riu.

LA PLATAFORMA D'AFECTATS HO CELEBRA La percepció dels veïns als pobles de la ribera del riu, com per exemple Benifallet, Tivenys o Xerta, ha canviat per a bé. Escosa avisa, però, que l'actual pas enrere de la plaga es deu exclusivament a l'eficiència del combat i que si s'abaixa la guàrdia, la mosca negra tornarà a fer la vida impossible a ciutadans i turistes en les franges horàries de més agressivitat, a primera hora del matí i

S'ha passat de detectar milers de larves per quilo de macròfit en el moment àlgid, a només desenes

al vespre. El president de la Plataforma d'Afectats per la Mosca Negra, Josep Mestres, admet que la presència del simúlid ha esdevingut **"suportable"** en els dos darrers anys. **"Ja signaria que sempre estem així perquè passa a ser gairebé una anècdota, ja no sembla que tinguem un problema tercermundista"**. Mentrestant, a més de celebrar la millora, subratlla que **"ha quedat demostrat que els tractaments funcionen, cosa que no acabàvem de tenir clara, i que el problema era administratiu"**. Reclama al nou macrodepartament d'Acció Climàtica de la Generalitat que es faça seu el problema, que fins ara **"ha anat passant de departament en departament"**.

Tot i la millora, no es planteja la dissolució de la plataforma, que recentment va celebrar la seua assemblea ordinària, perquè creu que ha de continuar pressionant l'Administració perquè es continuen fent les coses com en els dos últims anys.

FINANÇAMENT

Pendent de signar el nou conveni plurianual amb la Generalitat

El Copate va tancar el novembre del 2020 amb els departaments d'Economia, Territori, Agricultura, Empresa i Salut de la Generalitat l'acord que havia de cristallitzar a principis d'any en la signatura d'un nou conveni a través del qual, durant quatre anys, del 2021 al 2025, la Generalitat garantirà amb una aportació de 3,4 milions d'euros la meitat del finançament de la lluita contra el mosquit i la mosca negra a les Terres de l'Ebre. L'entesa multilateral també comprometia la Diputació a aportar el 25% del finançament. De la resta se'n farien càrrec els municipis. L'encariment del preu del larvicida que s'utilitza en els tractaments aeris contra estes dos plagues i l'allargament en el temps d'estos tractaments com a conseqüència del canvi climàtic, havia portat el Copate des de feia temps a reclamar més recursos i un conveni estable -l'anterior, va funcionar per al període entre el 2015 i el 2017- per a poder prendre les decisions tècniques idònies en esta lluita, com ara poder començar a fer els tractaments al riu contra les larves de la mosca negra a principis d'any. La qüestió és que les eleccions del 14 de febrer i el llarg interinatge del govern acordat fins que no es va tancar l'acord entre ERC i Junts que sustenta l'actual executiu van ajornar sense data l'aprovació i signatura del conveni plurianual per a blindar el finançament del Copate. No obstant això, la Generalitat va garantir el finançament dels tractaments del 2021 a través d'una assignació directa.